

MUŽ URČENÝ K LIKVIDACI

Ivan Kieslinger (*1928)

Ivan Kieslinger se narodil v Praze 28. listopadu 1928, v rodině bankovního úředníka. Jako desetiletý kluk vstoupil do skautského oddílu, kde dostal přezdívku Kyslík. Po nacistické okupaci v roce 1939 úřady skauting zakázaly, ale to už mu Ivan zcela propadl. Jeho oddíl fungoval dál tajně, a přes své vedoucí začali kluci „*dělat odboj*“: přenášeli zprávy, pozorovali a zapisovali, kdy a jaké vlaky jezdí po trati a kde by bylo možné případně provést sabotáž. Ivanovi to nestačilo a v dost nevhodnou dobu – na konci května 1942, tři dny po atentátu na Reinharda Heydricha – se pokusil „*na vlastní triko*“ vyrobit výbušninu a pokusy se snažil zjistit, jak by se daly využít chemikálie běžně dostupné v obchodech. Jenže byl spíš horlivý než zkušený chemik, bylo mu necelých čtrnáct, a když zapaloval na zkoušku doutnák, přeskočila jiskra do nechráněné sklenice se sloučeninou a následovala exploze, která mu potrhala obě ruce. Nechtěl děsit rodiče a vyrazil k doktorovi. Postupně ho tři lékaři odmítli bez policejní asistence ošetřit, v atmosféře všeobecného strachu a počínajícího teroru heydrichiády se báli postihu. Ivan tedy došel na četnickou stanici s vymyšlenou historkou, že spadl ze skály a poranil se o ostré kameny. Měl štěstí, prošlo to.

V roce 1944 si opatřil rozmnožovací stroj a tiskl na něm skautský protiokupační časopis, v prvních měsících roku 1945 se zúčastnil výpravy na „*shoz zbraní*“ z letadla pro odboj v Brdech, v květnu 1945 „*sloužil*“ v Pražském povstání: „*Přijel na nás tehdy tank. Měl jsem jít na Václavské náměstí – a kdyby se přiblížil, vystřelit na něj z pancéřové pěsti. Schoval jsem se na záchodcích a jeden kamarád mi dával znamení – stál na rohu [...], v ruku měl velké zrcadlo a skrz ně pozoroval ten stroj. Němci na tanku měli nejspíš smysl pro humor a zrcadlo mu vystřelili z ruky. Kamarádovi se nic nestalo, ale takovou změnu v obličeji jsem v životě neviděl. Úplně zbělel.*“ Tank se nakonec otočil a zmizel, a na závěr okupace Ivan vzpomíná s úsměvem: „*Navečer se prostě vyrojili domovníci a začali zametat sklo. To znamenalo, že je po všem, válka skončila.*“ O pár let později sepisoval, co během povstání dělal, a na závěr zápisků konstatoval: „*Za svou činnost v revoluci jsem byl vyznamenán medailí Za chrabrost. Ta mi byla v roce 1948 při mém zatčení Státní bezpečností ukradena a dosud nevrácena.*“

Po komunistickém převratu v únoru 1948 Ivan Kieslinger stihl ještě odmaturovat na gymnáziu, přihlásil se na České vysoké učení technické, ale z politických důvodů studovat nesměl: byl skaut, nekomunista, dostal špatný posudek od svazáků. Začal se živit jako dělník a záhy se zapojil do protikomunistických studentských aktivit: „*Kamarád Zdeněk Balvín, který znal mé smýšlení, mi přinesl časopis Svobodný zítřek, takový letákový*

samizdat. Byly tam demokratické články, [...] psané často v takovém mladém studentském duchu, ale taky s docela vážnou argumentací, že po jednom hitlerovském násilí přichází druhé, které se od něj až tak moc neliší. Tak jsem to prostě šířil.“ Tajná policie (Státní bezpečnost, StB) však měla ve studentské skupině špicla. Dne 10. října 1948 odjel Ivan do Sušice, kde měl v té době domovskou příslušnost (pocházel odtud jeho otec), aby se dostavil k odvodu do armády. Tehdy ho poprvé zatkli a převezli do Prahy na estébáckou vyšetřovnu: *„Výslech se mi zdál ze začátku tvrdej, ale proti tomu, co jsem absolvoval později, to byla procházka růžovým sadem. Řvali a fackovali [...]. Věděli stejně všechno.“* U soudu dostal Ivan Kieslinger jen půlroční trest. Odkroutil si ho v pražské věznici na Pankráci a v uhelném dole Mejrovka ve Vinařicích u Kladna. Na svobodu byl propuštěn 12. dubna 1949.

Pár dní po propuštění – kdy si našel práci jako pomocný chemik – Ivana kontaktovala skautská vedoucí a pozdější politická vězeňkyně Dagmar Skálová a zeptala se, jestli jako bývalý vězeň neví, kde přesně je na Pankráci vězněn generál Karel Kutlvašr, velitel Pražského povstání. Věděl, a tak ho Dagmar Skálová požádala o službu. Řekla mu, že se chystá protikomunistický převrat a bylo by potřeba, aby navigoval skupinu, která má Kutlvašra a další vězně osvobodit. Ačkoli se Ivan zrovna vrátil z kriminálu, souhlasil. Skálová mu pak domluvila schůzku s jedním z organizátorů akce Emanuelem Čančíkem: *„Dohodli jsme se, že se sejdem v noci 17. května, kdy mělo povstání vypuknout – a že bude k dispozici čtyřicet mužů se samopaly. Plánované povstání mělo být navázané na armádu [...]. Už o den dřív jsem tušil, že něco není v pořádku, protože se na ulicích objevily zesílené hlídky [...]. Telefonoval jsem Skálové, byl u ní zrovna Čančík, a já mu řekl: ‚Je nesmysl, aby se dnes povstání uskutečnilo. Všechno je zřejmě prozrazené [...].‘ Odpověděl mi: ‚Už jsme to odložili dvakrát, další odklad je nemožný.“*

Pokus o převrat, do něhož byly zapojeny desítky lidí, je dodnes nejasný. Pravděpodobně jej od počátku skrz své spolupracovníky kontrolovala, či snad dokonce iniciovala Státní bezpečnost, která se snažila odhalit a pozavírat co nejvíce protikomunisticky smýšlejících a k odboji ochotných demokratů, jako byli právě Ivan a Dagmar Skálová. Dne 17. května šel Kieslinger na plánovanou schůzku, ale s nikým se mu nepodařilo spojit. Zatkli ho 24. května 1949, znovu se ocitl na vyšetřovně StB a později zjistil, že byl prozrazen jen proto, že policie zachytila jeho telefonát ke Skálovým. Výsledky byly tentokrát tvrdší: *„Pořád jsem měl mokrý ručník na hlavě. Pak na mne namířili ostrou lampu, která ručník sušila, takže se stahoval a bolelo to [...]. Kopali mě a mlátili [...]. Vyšetřování vždycky trvalo několik hodin [...]. Chtěli hlavně vědět, kdo je na mě napojený [...]. Neměli proti mně vůbec nic, jen Čančíkovo prohlášení. On byl ale skutečně výborný [...], byl tvrdý, a co nemusel, neprozradil.“* Ivan Kieslinger byl odsouzen k šestnácti letům vězení podle „gumového“

zákona 203 (na ochranu republiky). K trestu patřila pokuta dvaceti tisíc korun, „ztráta cti“ na deset let a konfiskace majetku.

Po krátkém pobytu ve věznicích v Plzni-Borech a Ostrově se Ivan dostal do jáchymovských uranových lágrů. Stal se z něj MUKL neboli Muž Určený K Likvidaci. Byl přidělen na šachtu, ale více než otrocká práce pro Sovětský svaz (kam všechen uran putoval) ho sužovaly štěnice a nedostatek vody. V prosinci 1949 onemocněl a skončil na marodce: *„Stalin měl zrovna narozeniny a bachaři na to konto udělali obrovský filcuňk [prohlídku na barácích]. Museli jsme nastoupit na chodby, po skončení prohlídky mě vytáhli a odvedli na strážnici. [...] Později z nich vylezlo, že prý u mne v posteli našli radioaktivní rudu, což bylo zakázané a byly za to tvrdé tresty [...]. Já jsem ale žádný aktivní materiál nesebral. Mlátila mě pak celá služba asi osm nebo deset hodin, trénovali na mně a ukazovali si, jak správně fackovat [...]. Byl jsem zutý a tloukli mě do nohou [...]. Už jsem to prakticky nevnímal. Nakonec mě hodili na korekci.“* Korekce [samotka] se nacházela v nevytápěném prkenném baráku, byl prosinec v Krušných horách. Kieslinger střídavě upadal do bezvědomí, v „díře“ zůstal přes Vánoce.

Ze samotky na Rovnosti ho eskortovali do dalšího lágru, na Mariánskou. Po Novém roce měl znovu fárat, jenže se nervově zhroutil: *„Potom mě začala bolet noha, jednou jsem se v noci probudil a bolestí jsem ztratil vědomí. Druhý den jsem šel do práce a najednou jsem se svalil. Začal mi záchvat: neovladatelné záškuby pravé ruky, strašné bolesti a pak ztráta vědomí. Na ošetřovně doktor řekl, že mám epilepsii.“* Po určení diagnózy putoval zmlácený skaut Kyslík do Valdic. *„Doktor zjistil, že jde o tzv. Jacksonovu epilepsii [...]. V mozku se mi [následkem bití] udělala krevní sraženina, která záchvaty vyvolávala.“*

Ivanovi se stále zhoršovala bolest v kyčli, postupně začal kulhat – a doktor konstatoval, že se přidala tuberkulóza kostí. Přemístili ho na takzvaný muklheim, do domu pro umírající vězně. Přestal se hýbat, šel do vězeňského lazaretu, ale léky mu musela shánět maminka, která neúnavně sepisovala prosby a žádosti o propuštění: *„Asi dva roky mě pak nosili na nosítkách [...]. Potom jsem začal chodit o berlích [...]. Zůstal jsem tam až do roku 1954, kdy mi přerušili trest, aby se v civilní nemocnici mohlo zjistit, jaké mám vyhlídky. Když se dozvěděli, že už nikdy nebudu pracovat, dostal jsem milost.“*

Záchvaty epilepsie měl Ivan Kieslinger až do 70. let. Ještě dlouhé roky po propuštění měl potíže prakticky se vším: deset let neměl občanská práva, a když se náhodou dostal na vysokou školu, byl ze studia záhy vyhozen. Do roku 1968 pracoval jako dělník v ČKD, po sovětské okupaci dělal chemika, ovšem s přísným politickým omezením, za normalizace opět působil v zakázaném skautingu. V letech 1990–1991 byl rehabilitován, dnes žije střídavě v Praze a v Sušici, v domě se znakem lodi, v němž měli jeho předkové kdysi

železářství a hospodu „U Šífu“. Působí v Konfederaci politických vězňů, kde má na starosti sociální pomoc.

Autor textu Adam Drda